

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ОТЕЦ ПАИСИЙ“
СЕЛО ИСКРА, ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ, ОБЛАСТ ПЛОВДИВ
Ул. „Г. Димитров“ № 14 п. код 4297 тел: 0876660090
e-mail: info-1602304@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ: .....

ДИРЕКТОР: Христина Христова

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

Учебна 2023/2024 година

Програмата е създаден на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета с Протокол № 2/23.10.2023 година на Педагогическия съвет за учебната 2023/2024 година и утвърдена със Заповед № РД-10-78/23.10.2023 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ОУ „Отец Паисий“ за превенция на ранното напускане на образователната система:

- ✓ СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА (2013 – 2020)
- ✓ СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 – 2020)
- ✓ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЧЕНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА (2015 – 2020)
- ✓ НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА (2014 – 2020)
- ✓ НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ ЗА ПЕРИОДА 2014 – 2020 ГОДИНА
- ✓ РАМКОВА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО /2010 – 2020 Г./
- ✓ НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ НА Р БЪЛГАРИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ /2012 – 2020 Г./;
- ✓ КОНВЕНЦИЯТА ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО;
- ✓ ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ;
- ✓ НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;
- ✓ ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА,
- ✓ НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ ДО 2020 Г.
- ✓ ОБЛАСТНИ И ОБЩИНСКИ СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ОТ ОТПАДАНЕ.

ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

В Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020), преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия. В последно време се запази броя на отпадналите ученици в нашето училище, но се появила една друга категория ученици, които са застрашени от отпадане. Анализирайки проблема констатирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неизвинени отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки,

което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане. В I-IV клас този проблем не е толкова изявен поради факта, че малките ученици са обгрижвани от един учител, който в повечето случаи е безспорен авторитет за тях. Там обаче се очертава друг проблем. В условията на обучение в преобладаваща билингвална среда, обучението на писмен и говорим книжовен български език е затруднено и някои ученици трудно или въобще не се поддават на ограмотяване. Това от своя страна се явява в известна степен (но не изцяло) предпоставка за последващо затруднено обучение и развитие от V клас нагоре. Проблема с отпадащите и застрашените от отпадане ученици е особено силно изразен от V до VII клас. Затова е нужно да се предприемат спешни мерки от цялата педагогическа колегия със съдействието на ръководството, за да се намали, а в последствие и да се ликвидира този проблем.

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории:

1. Икономически причини
2. Социални причини;
3. Образователни причини;
4. Етнокултурни причини;
5. Институционални причини;

✓ **Социално-икономически причини:**

- ✓ *Лошото качество на живот на определени социални слоеве с и ниските доходи;*
- ✓ *Използване на детето, непосещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);*

✓ **Образователните причини:**

- ✓ *затрудненията при усвояване на учебния материал;*
- ✓ *слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище;*
- ✓ *наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;*

✓ **Етнокултурни причини:**

- ✓ *по-ранното стъпване в брак;*
- ✓ *по-ниска ценност на образованието;*

✓ **Психологически причини:**

- ✓ *Чувство за неуспех и несигурност;*
- ✓ *Отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си;*

✓ **Институционални причини:**

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с

преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на училище.

Цели на програмата:

Обща цел – Да върнем децата отново в класните стаи и да им помогнем да намерят онова нещо, заради което да останат.

- Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност;

Индикатор за постигане – намаляване на отсъствията по неуважителни причини;

- Създаване на положителни нагласи към учебния процес;

Индикатор за постигане – успеха на застрашените ученици;

НАШИТЕ ПРИНЦИПИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ОТ ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

1. Всеки ученик ще бъде отличник!

1. Да открием тази област, в която даденият ученик е добър;
2. Да му помогнем да се превърне в отличник в тази област, като доразвие своите знания и умения по приемлив за обществото начин;
3. Чрез това, в което е добър да развие допълнителни знания и умения и в останалите области, които са заложили в учебните програми, т.е. да направи прехода от това, в което ученикът е отличник към останалото, в което обществото иска да бъде отличник.

2. Училището може да бъде привлекателно за всяко дете!

1. Да подпомагаме въвеждането на интеркултурно образование в училище – чрез /ФУЧ, ИУЧ, предметите от ЗП – за да могат децата и родителите на всички ученици да видят своята култура в училище, както и за формиране на толерантност сред всички деца и родители;
2. Да подпомагаме качествено въвеждане на разнообразни ФУЧ с цел разнообразяване на учебната програма и приближаването ѝ до потребностите на ученика: ФУЧ „Фолклор на етносите – Ромски фолклор“ е пример в тази насока;
3. Да направим училището привлекателно място и за учениците, които не проявяват особен интерес към учебното съдържание;

4. Да създадем толерантна среда, която ученикът да почувства като своя, в която може да открие своето място;

СТРАТЕГИЯ НА УЧИЛИЩЕТО ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПРЕВЕНЦИЯ ОТ ОТПАДАНЕ

Стратегията се основава на иновативно, гъвкаво и личностно-ориентирано обучение:

- учениците да получат пълноценни знания, умения и компетентности;
- да се изградят като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество;
- да развиват творческите си заложби и способности;
- да изградят умения и навици за здравословен начин на живот;
- училището да се утвърди като конкурентноспособен и привлекателен център за всички деца от района, подлежащи на задължително обучение;

Визията на ОУ „Отец Паисий“ като училище, осигуряващо ефективна, качествена и достъпна подкрепа за деца и ученици, застрашени от отпадане, която осигурява пълноценна личностна реализация в училищния живот. Обучение в областта на информационно-комуникационните технологии;

Разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на учениците;

- Съчетаване на класноурочни и извънкласни форми на обучение и възпитание;
- Висококвалифицирани и мотивирани учители, работещи като екип от отговорни и развиващи се личности, проявяващи толерантност, загриженост и зачитане на човешкото достойнство;
- Работа с талантиливи деца;
- Работа с деца от уязвимите групи;
- Уютна и функционална образователна среда;

Силни страни:

- Квалифицирани учители;
- Обхванати са всички подлежащи на задължително обучение деца на територията на селата

Искра и Брягово.

- Извършване на дейности по превенция на отпадането;
- Добра материална база;
- Безплатни учебници I-VII клас;
- Безплатна закуска за учениците I-IV клас;
- Безплатен транспорт за пътуващите ученици;
- Добре функциониращи ФУЧ и ГЦОУД;
- Интерактивни методи на обучение, използване на ИКТ;
- Извънкласни дейности;

- Възможности за изява;
- Създаване на приятелска среда;
- Работа по проекти;

Слаби страни

- Липса на педагогически съветник /психолог/;
- Недостатъчно ефективно взаимодействие училище – родители /липса на съдействие от страна на родителите, незаинтересованост, нисък социален статус, ниски доходи, промяна на ценностната система/;
- Недостатъчна роля на ученическото самоуправление за създаване на подкрепяща среда за ученици, застрашени от отпадане;
- Тенденция към увеличаване на отсъствията /извинени и неизвинени/ на учениците, който всяка година нараства и е предпоставка за наказания и отпадане;

Възможности

- кандидатстване по различни проектни предложения, насочени към финансиране на превантивни по отношение на отпадането дейности;
- ранно идентифициране на децата в риск чрез проучване на потребностите и интересите на децата;
- по-голямо ангажиране на родителите;
- ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище;
- обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от училище;
- разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на децата, консултиране, професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството;
- поддържане на база данни, индивидуално портфолио, индивидуални програми за всяко застрашено дете;
- периодична оценка и актуализиране на мерките;
- разширяване на връзките с извънучилищните институции;

Заплахи

- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите;
- Липса на ефективни санкции за родителите;
- Нисък жизнен стандарт на част от населението;
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище;
- Липса на финансови възможности за подкрепа на застрашени от отпадане деца;
- Негативно влияние на приятелската среда, на „улицата“;

- Липса на подкрепяща среда около училището;
- Миграционни процеси, честа смяна на местоживеенето;

Целева група

- Ученици от I до VII клас, които са застрашени от отпадане по различни причини – за които съществува обективен риск от социално изключване и липсват форми за социална подкрепа;

В по-общ смисъл целевата група включва всички ученици от училището като смисъл на превенция.

МЕРКИ:

<i>№</i>	<i>Дейност</i>	<i>срок</i>	<i>отговорник</i>	<i>Индикори за изпълнение</i>
1.	Изготвяне на поименен списък и предприети мерки за намаляване броя на неизвинените отсъствия на ученици, застрашени от отпадане.	Срок: 30.10.2023 г.	Отг: М. Чолакова и членове на комисията	Изготвяне на регистър
2.	Да се извършва месечен контрол от класния ръководител за състоянието на учениците и се изготвя отчет /доклад/ в писмена форма /свободен текст/.	Срок: всеки месец	Отг: кл. ръководители	Брой справки
3.	Включване в консултации за преодоляване на изоставането.	Срок: всеки месец	Отг: учителите	Брой ученици
4.	Включване в разнообразни извънкласни дейности на учениците за осмисляне на свободното им време.	Срок: всеки месец	Отг: кл. ръководители	Брой дейности
5.	Повишаване интереса на учениците към работата в екип, чрез участие в дейностите от годишния комплексен план – отбелязване на годишнини, важни дати, спортни мероприятия и други.	Срок: всеки месец	Отг: кл. ръководители	Брой мероприятия
6.	Организиране и провеждане на	Срок: всеки	Отг: М. Чолакова	Брой срещи

	работни срещи между общественения съвет, родителския клуб, създаден в училището, родителите на ученици, застрашени от отпадане и местната власт, в лицето на кметовете на населените места с. Искра и с. Брягово за оказване на съдействие за намаляване броя на застрашените от отпадане ученици.	месец		
7.	Пълно обхващане на застрашените от отпадане ученици в ГЦДО, за ограмотяване и достигане общообразователния минимум по отделните предмети.	Срок: началото на уч. година	Отг: кл. ръководители	Брой ученици
8.	Обмен на добри практики между партньорите, участващи в проекта „Всеки ученик ще бъде отличник“ към ЦМЕДТ „Амалипе“ гр. Велико Търново.	Срок: през годината	Отг: М. Чолакова	Брой дейности
9.	Допълнително обучение по БЕЛ и математика, чрез използване на часовете по ЗИП/ИУЧ и допълнителни часове за консултация – за целта да се използва и ДЧ на класа.	Срок: през годината	Отг: учителите	Процент обхванати
10.	По-голяма атрактивност при преподаването на учебното съдържание чрез електронни уроци, интерактивни методи, игри, богато онагледяване на УП за по-пълноценно усвояване на учебния материал.	Срок: през годината	Отг: учителите	Брой уроци
11.	Пълноценна връзка и съвместни	Срок: през	Отг: кл.	Брой срещи

	действия между местната власт, институциите /Дирекция „Социално подпомагане”, кметствата на населените места, МКБППМН/ и училището за контролиране, предприемане и осъществяване на наказателни мерки на семейства, чиито деца често и безпричинно отсъстват от учебни занятия.	годината	ръководители	
12.	Родителите да бъдат запознавани с постиженията на своите деца.	Срок: през годината	Отг: кл. ръководители	Брой изяви
13.	Организиране на информационна кампания на Тема: „Предпазване от ранна бременност, опасностите, които крие ранната бременност за майката и детето, риск от раждане на деца с вродени аномалии и наследствени болести”: -Провеждане на извънредна родителска среща с родителите на ученици от прогимназиален етап, застрашени от отпадане с информационна цел на същата тема Срещата да се организира и проведе с участието на медицинското лице в училището. -Провеждане на беседа с подрастващите ученици от прогимназиален етап на същата тема от класните ръководители	Срок: през годината	Отг: кл. ръководители	Брой кампании

	<p>в часа на класа.</p> <p>Подготвянето и разпространението на брошури с информационна цел по проблема.</p>			
14.	<p>Осигуряване на възможност на ученици, навършили 16-годишна възраст за завършване на основно образование, чрез включване в самостоятелна форма на обучение:</p> <p>-Оказване от преподавателите на адекватна помощ при подготовката за изпитната сесия на учениците от самостоятелната форма на обучение чрез консултации.</p> <p>-Своевременно изготвяне на план-конспекти.</p>	Срок: през годината	Отг: кл. ръководители	<i>Процент обхванати</i>